

Hvad kan IVK bidrage med i den politiske verden

Teaser

Når et barn kalder et andet barn idiot i skolegården, kaldes det manglende respekt og dårlig opdragelse.

Når en politiker kalder en anden person idiot i medierne, kaldes det ytringsfrihed!

Med et ben i skole- og erhvervsverdenen og et ben i politik ser jeg et paradoks. I den retorik, der forsvarer politisk, og så den retning, man forsøger at gå i skoler og på arbejdspladser. Som mor, skolebestyrelsesmedlem og kommunikationskonsulent rundt omkring ser jeg hvordan mobbende kommunikation er en problemstilling, der arbejdes intenst med i vores skoler, og også på vores arbejdspladser. Ikke fordi vi på nogen måde er i mål de steder, langt fra, og det er ikke sikkert vi nogensinde kommer det. Men der er en erkendelse, og der arbejdes på det. Der laves klasseregler, kammeratskabsetik, værdigrundlag, personalepolitik, normer og sociale forventninger til, hvordan man taler og opfører sig overfor hinanden i skoler og på arbejdspladser. Det kan man mene hvad man vil om, men i hvert fald er der en erkendelse og der arbejdes på det. Som politiker hører jeg hver dag, at ordet er frit, ethvert forsøg på at gøre noget ved den måde, vi opfører os og kommunikerer på i politik og i medierne er en begrænsning af ytringsfriheden. Selvfølgelig skal politikere og journalister kunne sige lige hvad de har lyst til. Selvfølgelig skal politikere kunne tage afstand fra deres modstandere i skarpe vendinger, hvordan skal de ellers kunne positionere sig. Hvordan skal vælgerne ellers kunne kende forskel.

Parti Politiken var en praktisk indretning, der har tjent os

Til trods for at partierne ikke er nævnt med et ord i den danske grundlov, er der i den vestlige verden en tæt sammenhæng mellem demokrati og partistyre, og partierne har tidligt spillet en central rolle i dansk politik. Først som en måde at få repræsenteret og hørt alle de forskellige sociale klasser (Goul Andersen, 1990). Siden som arbejdsdeling mellem politikere i folketing og regering, og i kommunalbestyrelserne.

Partigrupperingen gør at de omfattende krav, vi stiller til vores politikere ikke skal indfries af hver enkelt politiker, men af partigruppen som helhed. Det er dermed ok, når en politiker ved mere om et emne end et andet, så længe gruppen samlet set har styr på det, der forventes. Behovet for den interne arbejdsdeling er blevet større op gennem det 20ende århundrede bla som følge af mængden af nye love og lovændringer, der kommer hvert år. Man kan derfor se både partierne og de stående udvalg som en redningsplanke, der har gjort det muligt for politikerne at leve nogenlunde op til de krav og forventninger, der stilles til dem.¹

Spørgsmålet er, om den stadig tjener os

Valget hver fjerde år er det, der afgør, om jeg som lokalpolitiker får lov at sidde med ved beslutningsbordet i næste periode. Så på trods af, at virkeligheden er blevet mere broget, og det bliver stadig sværere at afgrænse hvad de enkelte partier står for, og til trods for, at det måske i virkeligheden er blevet lettere at skabe fælles fodslag, fordi vi i virkeligheden har et mere ens grundlag at skabe fælles løsninger ud fra end for 100 år siden, kæmper vi stadig imod hinandens forslag. Vores demokrati og valg hver 4 år gør, at vi 'må være i opposition og markere os.' At vi arbejder imod hinanden i stedet for med hinanden.

Spørgsmålet er, om ikke vores politiske, administrative og økonomiske ressourcer kunne bruges bedre hvis vi var mindre fokuserede på vores partis chance for at vinde næste valg og mere interesseret i de opgaver, vi er valgt til at løse?

Spørgsmålet er, om partigrupperingen er en indretning, der holder os fast i konkurrence, der ikke længere tjener os, i den form, den har nu. Om det er en forældet indretning, der trænger til fornyelse. Hvis så, bliver det næste spørgsmål, hvordan vi indenfor demokratiets rammer kan indrette os, så vi både plejer den åbne og frie politiske debat, samtidig med at vi undgår, at så mange ressourcer bindes op i konkurrencen om indflydelse, positionering og genvalg.

---

¹ Eva Sørensen, Politikerne og netværksdemokratiet, 2002, s 39

Til besvarelse af det spørgsmål kunne jeg godt være nysgerrig på at lede et andet sted end den politiske videnskab. Vi skal måske søge inspiration i videnskaben om organisation, samarbejde, motivation og kommunikationskulturer. Og det er her, jeg mener, IVK har noget at byde på.

Mobberetorik

Jeg mener, at en af konsekvenserne ved vores demokratiske indretning med politiske partier og den ekstremt hårde indbyrdes konkurrence om indflydelse er, at vi siger til hinanden, at vi er nødt til at acceptere en modbydelig retorik, for hvordan skal politikerne ellers profilere og markere sig i forhold til hinanden?

I Danmark er det lovpligtigt at have en mobbepolitik på alle skoler. Enhver arbejdsplads med respekt for sig selv har det også. Men politikere kan fortsat frit bruge netop det sprog og den adfærd, som man i skoler og på arbejdspladser ville kalde mobning. Det der bekymrer mig mest er, at jeg tænker, det har en afsmittende virkning på, hvad resten af samfundet finder acceptabelt i vores omgang med hinanden. Jeg savner et medansvar hos medier og politikere for at vi kan dæmme op for problemerne med mobning, som åbenbart er større i Danmark end mange af de lande, vi normalt sammenligner os med.

Når børn mobber hinanden taler vi ikke længere udelukkende om enkeltindivider som problemet. Vi taler vi om, at det er en kultur, der skabes. Mobningen næres af, at der er skabt en kommunikationskultur i en klasse/arbejdsplads, hvor det er blevet acceptabelt at tale og handle på måder, som gør ondt på visse andre. Skal mobningen til livs er det derfor kulturen, der skal ændres. Ikke individer, der skal singles ud og håndteres. Sådan er det også mellem voksne. Også mellem politikere. Den meget hårde retorik og det politiske spil i det hele taget er en kultur, hvor en opførsel og taleform ender med at blive acceptabel. Hvordan ændrer vi kommunikationskulturen?

Det handler om en kultur, vi skaber og om billeder, der bliver selvbekræftende

1. Det kan starte med en teori om menneskelig adfærd.

Vi har en diskurs om den menneskelige natur at den er opportunistisk. En diktator plejer sine egne interesser og ikke folkets interesser. Derfor må vi have en social institution, hvor folkets stemme kan blive hørt. Demokrati. Den måde, vi forestiller os folkets stemme kan få betydning er gennem valg, så vi har valg hver 4. år.

2. Dernæst socialiserer vi vores børn til at tro på denne sociale institution og de antagelser om hvordan den kan se ud, og at sådan bliver folkets stemme hørt.

3. Vilkkåret, at vi skal stemme og vælge vores ledere påvirker kandidaternes opførsel. Det afføder en stærk konkurrencesituation. Konkurrence har ofte den effekt, at det får os til at fokusere på belønningen frem for opgaven. Politikerne bliver mere optaget af genvalg end at få maskineriet til at køre. Det bliver vigtigere, at det ser ud som om tingene fungerer end at de reelt fungerer. Det er det synlige, der er i fokus. Vi politikere siger til os selv, at vi er nødt til at positionere os overfor hinanden som vi gør, for ellers kan borgerne ikke skelne os fra hinanden og ikke vide, hvem de skal stemme på. Vi siger, ikke højt, at vi er nødt til at forpurre andres gode sager, for ellers kan vi jo ikke markere os selv positivt til næste valg. Vi siger, at vi er nødt til at acceptere den måde, politikere agiterer på, for ellers blokerer vi for ytringsfriheden. Vi siger at enhver har ret til at sige hvad han vil uanset hvor verbalt voldeligt det reelt er og hvor ondt det gør på modtageren, uanset forskning om at konsekvenserne af verbal vold langt hen ad vejen kan sidestilles med fysisk vold. Vi siger, at det er nødt til at være sådan. Det er vilkkårene. Hvis jeg får andre til at se latterlige, inkompetente eller utroværdige ud, fremstår jeg selv stærkere. Hvis jeg kan flytte fokus fra mine egne svagheder ved at håbe højt om andres, står jeg stærkere. Det er de samme mekanismer, der sker i mobning.

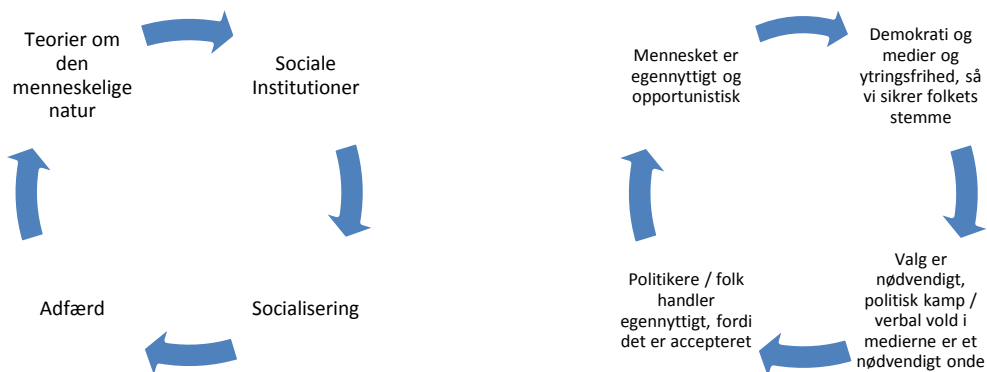
4. Denne her adfærd berettiger naturligvis, at vi kan sige om menneskelig adfærd at vi er først og fremmest opportunistiske og egennyttmaksimerende. Således også vores politiske ledere.

1. Derfor må vi naturligvis have sociale institutioner, der sørger for, at folkets stemme bliver hørt på trods af de politiske ledes tilbøjelighed til opportunistisme.

2. Osv

Selvopfyldende billeder i politik

Vi bekræfter og fastholder accepten af det parlamentariske demokrati og hård politiker retorik

Billedernes selvopfyldende profeti (Marshall Rosenberg's Social Change Circle)

Så jeg gik ind i politik ...

- 1 **Fordi jeg drømmer om at bidrage til forandring i den måde politikere kommunikerer og forhandler, i ord såvel som i ånd.**
- 2 **For at udfordre mine egne fjendebilleder om visse politiske partier og deres dagsordener.**
- 3 **For at bidrage til mere balance i den demokratiske repræsentation i lokalpolitik – flere kvinder med mindre børn**
- 4 **For at støtte op om en lokal skole, der fungerer fantastisk men er lukningstruet**

Med min IVK baggrund tror jeg på, at vi ...

- kan profilere os og være 100% ærlige, uden at fordømme hvad andre gør.
- kan markere vores meninger og holdninger samtidig med, at vi lytter og lever os ind i det, der er vigtigt for andre, og viser forståelse for det, i tillid til, at vi både kan høre og blive hørt.
- træffe mere bæredygtige politiske beslutninger, hvis vi giver slip på strategien om genvalg. Ønsket om valg og genvalg bidrager til ekstrem konkurrence mellem politikere, og dermed til en kommunikationskultur, der handler om at fremstå i et bedre lys ind sine modstandere. Det flytter fokuset fra om et forslag tjener økonomi og borgere, til om det får den enkelte politiker eller det enkelte parti til at fremstå bedre end modstanderne. Jeg oplever, at mange af de beslutninger, borgerne af og til ryster på hovedet af, er et produkt af det spil. Og jeg har en drøm om, at hvis vi kan give slip på strategien, og i stedet handle ud fra behov, kan politik blive anderledes

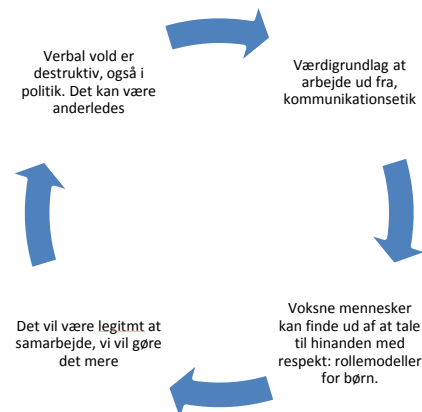
IVK byder på en anden kommunikationskultur.

En anden norm for, hvordan vi forholder os til hinanden og taler med hinanden. Jeg får ofte at vide, at vi som politikere er nødt til at spille et spil, hvor vi hænger andre ud og udnytter deres fejltrin til selv at se bedre ud i vælgernes øjne. Ellers kan vi ikke profilere os. Jeg vælger at tro, at politik kan gøres på en anden måde. Det tror jeg på, fordi jeg kender IVK.

Alternative cirkler

Vi kan skabe og vedligeholde et billede af at vi kan stå ved vores holdninger og samtidig være respektfulde overfor andre

1. Hvis vi for eks forestiller os, at vi ikke siger, at mennesker, for eks borgere, er nogen, der vil bidrage så lidt som muligt og have så meget som muligt ud af det. Men i stedet siger, at alle mennesker styres af forsøget på at tilfredsstille deres behov, og at et af menneskets allermest grundlæggende

behov er at have betydning i den verden de lever i, at have den betydning der ligger i at gøre noget som gør en forskel i den verden de lever i, at mærke at jeg har bidraget.

2. Så vil vi skulle indrette vores sociale institutioner så vi tager hånd og dette og drager nytte af dette. For eks ville vi måske have tillid til, at borgerne godt kan håndtere at blive inddraget langt mere i både beslutningsprocesser og varetagelse af kommunens opgaver, uden angst for, at de bare tror, der er frit valg på alle hylder. Vi ville lave systemer for borgerinddragelse og indflydelse, som var langt mere vidtgående end i dag.
3. Og vi ville socialisere os selv, hinanden og vores børn til at tro på, at de har betydning, og at de er til nytte og gør en forskel. Vi ville socialisere os selv, hinanden og vores børn til at være opmærksomme på denne indre drivkraft i os.
4. Og så ville vi også opføre os anderledes. Vi ville mærke vores betydning og derfor også gøre mere, som gør en forskel. Vi ville opleve borgere have mere lyst til at bidrage, måske helt uden at få noget for det.
1. Og det ville bekræfte os i vores teori om, at et af menneskets mest essentielle behov er at bidrage og gøre en forskel, og at det kan vi bruge i respektfuldt udveksling af tillid.

Det er en cirkel, der også reproducerer sig selv.

Politikere kan stå ved deres holdninger og samtidig kommunikere konstruktivt og respektfuldt

1. Hvis vi for eks startede med at erkende, at verbal vold er lige så destruktiv i politik som i skolegården og på arbejdspladsen. Hvis vi i stedet for at sige: "det kan ikke lade sig gøre at ændre på det, så bliver det umuligt at positionere sig", sagde: "det kan godt lade sig gøre at ændre på det, vi kan sagtens positionere os og udtrykke vores ærlighed uden at male rædselsbilleder af hinanden og forvaltning i medierne. Måske kan vi oven i købet give slip på idéen om at ville genvælges. Jeg bliver genvalgt, hvis der er en mening med det. Hvis jeg kun bliver genvalgt på bluf i medierne og overfor borgerne og ikke fordi jeg reelt har gjort en forskel i politik, ja så er det måske ikke i politik at jeg brug mit engagement og energi. Så kan jeg bruge dem bedre et andet sted i verden og samfundet."
2. Hvis vi sagde det, så kunne vi arbejde med at skabe sociale institutioner, der tog vare på det billede. Vi kunne for eks sætte os sammen, forvaltning og politikere og lave et fælles værdigrundlag for vores samarbejde, hvor vi tog ansvar for at afværge de destruktive og ressourcetrænende mekanismer i den verbale slåskamp. I Fredericia lavede man sådan et værdigrundlag for samarbejdet i 2003, og har haft stor succes med det.
3. Vi ville så socialisere os selv til at tænke i samarbejde og ikke så meget i strategisk konkurrence
4. Det ville ændre vores adfærd. Vi ville være i kontakt med vores visioner for vores samarbejde og agere derefter.
1. Det ville bekræfte os i, at jovist, billedet kunne faktisk se anderledes ud. Vi er ikke nødt til at slå. Vi er ikke nødt til at hænge andre ud for at positionere os selv.
2. Derefter kunne det være, vi indrettede vores sociale institutioner endnu bedre for at imødekomme det billede. Kunne man forestille sig, at vi lavede en form for kommunikationsaftale i politik og forvaltning. En grundlag for, hvordan vi gerne vil kommunikere. Uden sanktioner, blot en etisk aftale. Kunne man forestille sig forvaltningen i vores kommune ansætte flere mennesker til håndtering af HR og kommunikation.